

Roubal versus snaživá koncipientka

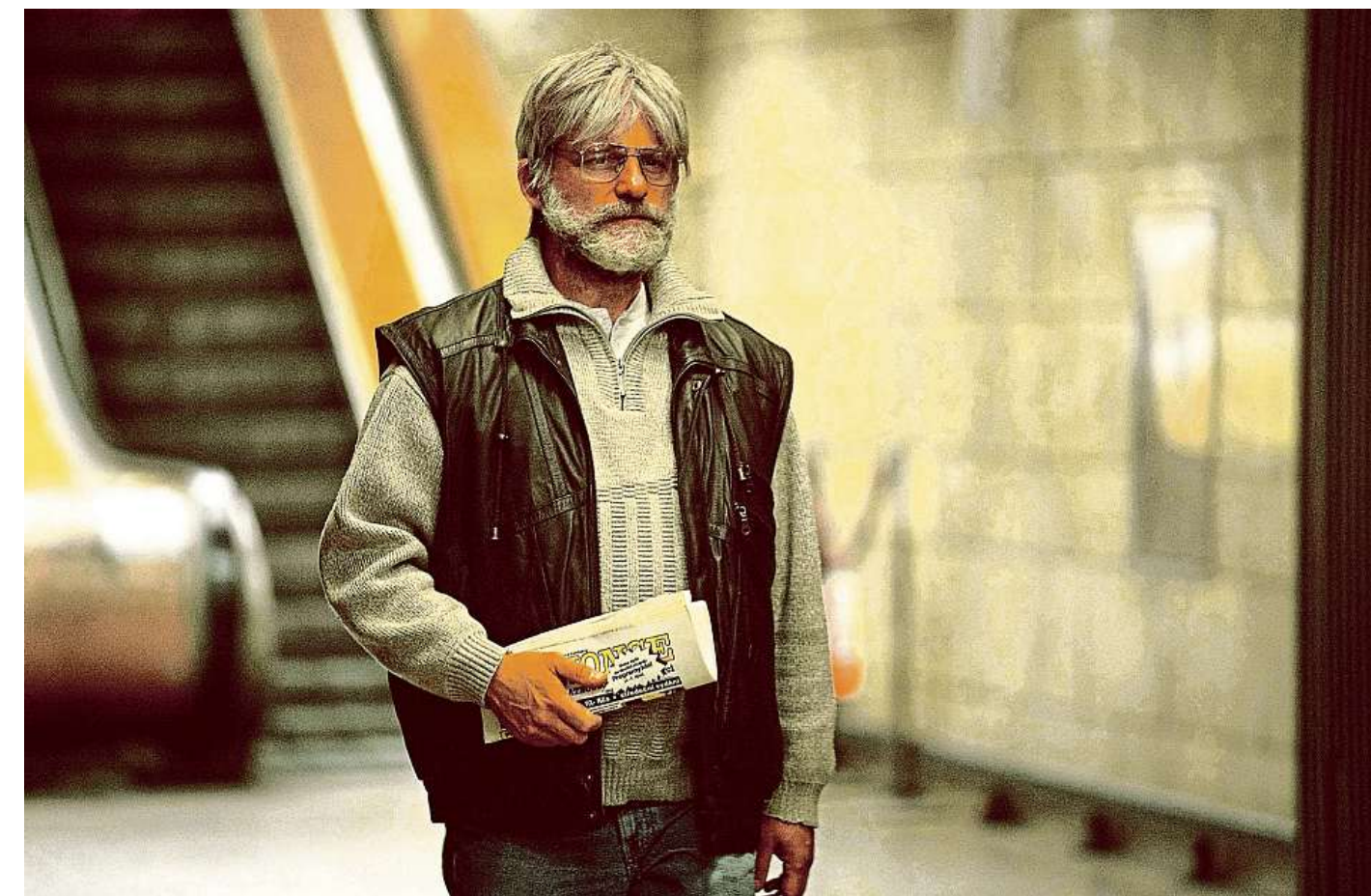
Třídílná minisérie **Případ Roubal**, již zahajuje „novácká“ streamovací platforma Voyo éru původní tvorby, předvádí něco z povahy neblaze proslulého vraha a k tomu vrchovatou míru absurdní fabulace.

MARCEL KABÁT

Ivan Roubal byl sériový vrah, odsouzený v roce 2000 na doživotí. Prokázáno mu bylo pět vražd z první poloviny devadesátých let, přisuzovány jsou mu ale i další nevyjasněné případy. Soudní proces s ním byl poměrně dramatický, mj. proto, že soudce v jeho průběhu neprodloužil Roubalovi vazbu. Policisté proto museli rychle najít důvod, proč propuštěného Roubala ihned znovu zatknout. Právě policejní práce na tomto nenadálém úkolu je jedním z ústředních motivů minisérie *Případ Roubal*, kterou natočila režisérka Tereza Kopáčová jako vlnkový projekt původní tvorby streamovací platformy Voyo, patřící pod křídla televize Nova.

Silná herecká sestava

Jméno zkušené režisérky (pro Českou televizi natočila například sérii *Metanol* nebo nejnověji *Ochránce*) doplňují silná jména v herecké sestavě: státní zástupkyně ztvárnila Dagmar Havlová, hlavního vyšetřovatele David Švehlík, samotného Roubala Hynek Čermák. Tomu se podařilo dobře zpracovat výraznou a veřej-

Před zatčením. Ivan Roubal (Hynek Čermák) maskovaný parukou těsně před tím, než jej na začátku minisérie dopadne policie.

FOTO VOYO

ně známou polohu Roubalovy osobnosti: tu úlisnou, usměvavou, povýšenou, také nábožensky blouznivou. Pak měl vrah Roubal nepochybně ještě stránku, kterou poznaly jeho oběti i mnozí další lidé, kteří s ním přišli do konfliktu nebo ti, kdo ho třeba jen děle znali. Tuhle děsivou tvář však sta-

čí Hynek Čermák pouze naznačit, na opravdu vyčerpávající portrét takové podivné osobnosti, jakou byl Ivan Roubal, je to ale málo.

Obecně se totiž dá říct, že je v *Případu Roubal* až překvapivě málo Roubala, zato spousta fabulace, která skutečné okolnosti jeho zatčení a souzení i snahu při-

blížit se jeho uvažování tříští a rozměšluje.

Superhrdinka na prášcích

V podstatě je totiž *Případ Roubal* zejména příběhem snaživé koncipientky Daniely (Kamila Trnková), která pracuje pro protřelého advokáta Hynka. Ten je Roubalo-

vi přidělen ex offa a ve snaze vyhrát háže vyšetřovatelům pod nohy rozličné klacky, včetně těch neférových. Dosud opomíjenou Danielemu si k případu přibral, když po dvou letech, kdy u něj byla zaměstnána (!) zjistil, že je dcerou významného soudce Vrchního soudu. Pravdymilovná Daniela

musí řešit konflikt mezi prací v zájmu klienta a touhou, aby bylo zlo potrestáno. Zřejmě proto, aby nezůstalo jen u tak banální zápletky, nadělili tvůrci Daniele ještě hendikep – respektive spíše superschopnost. Mladá žena má totiž naslouchátko. Ne že by jí to nějak v čemkoli překáželo, slyší zjevně jako rys, v češtině i klidně v němčině. Naopak dokáže slyšet víc než normální smrtelníci, a ještě odezírat. (Toho samozřejmě pragmatický advokát Hynek při práci na případu zdárně využije.)

I tak má Daniela trauma, trpí tím, že otec-soudce jí kvůli vadě sluchu nevěřil, že by mohla jakkoli kariéru uspět. Do kávy si proto drtí prášky se stejnou pravidelností, jako ji mechanicky provází přidělený hudební motiv. A co náhoda nechce, přítelem/nepřítelem nedůtklivé koncipientky je mladý právník, který asistuje státní zástupkyni. Mohou tedy společně dublovat práci policie a řešit případ Roubal po vlastní linii...

Doba 90. let je v minisérii zachycena místy trefně, jindy schematicky, ale popravdě ty nejsilnější reminiscence vyvolá Dagmar Havlová obsazená do role dobře odstíněné (byť v duchu detektivkářského klíšé trochu moc vsudypřítomné) státní zástupkyně. Z tohohle rafinovaného naschválu (Roubal se často označoval za „Havlova vězně“) opravdu trochu mrazí: v té metarovině paradoxně problematice něco skutečného. Tedy to, co jinak *Případu Roubal* dost chybí.

Případ Roubal
Režie: Tereza Kopáčová
Uvádí Voyo od 26. 11.

PŘEDPLATNÉ JAKO
DÁREK NA CELÝ ROK
2022

78 VYBRANÝ DEN
KČ/MĚSÍC

Vyberte si z nabídky předplatného na www.lidovenoviny.cz/darek. Objednávat můžete také na 225 555 533. Akce platí do 31. 12. 2021.

LIDOVÉ NOVINY

Tchajwancův černý jazyk

RADIM KOPÁČ

Takzvaný „černý jazyk“ je choroba, která se projevuje přesně tím, co má v názvu: zčernáním jazyka. Je to nemoc spíš lehčí, a hlavně dočasná; odborně se jí říká melanoglossie. Jenže co si s pojmem počít, když ho někdo přetáhne z vědy do literatury, z reality do fikce?

Nakládá si vrchovatě

Spisovatelka Dita Táborská – mimo chodem dlouhé roky ve službách české diplomacie (dříve Mongolsko, aktuálně Tchaj-wan) – použila v názvu svého třetího románu hned plurál: *Černé jazyky*. Jeden z nich se prohání rovnou po obálce knihy: má bystré oko a vine se kolem jazyka vybarveného tradičně do červena. Těch symbolických prostorů, které „černý jazyk“ postupně odemyká a vyplňuje, je tady možná až příliš: černý jazyk odkazuje k temným hlubinám řeči, k tabuizovaným tématům; černý jazyk je jasně falický, hadovitý, svůdný symbol; černý jazyk se s tím červeným prolétá na způsob jin a jang. I ta nemoc nakonec přijde ke slovu. Spisovatelka si toho v románu nakládá opravdu vrchovatě. Jenže ve finále je čtenář mile udivený: Ono to funguje. A víc než dobře! Kniha roku?

Táborská (* 1981) je autorkou dílogie *Malinka* (2017) a *Běsa* (2018), próz běsných, a to rozhodně víc než malinko; románů, v nichž se promilávají na surový způsob vnitrodinné dějiny a krachující, rozvrácené vztahy. V prvním případě je v hlavní roli dítě bez minulosti, dívka bez kořenů, tragický, fatálně nešťastný osvojenec; v druhém pak jednovaječná dvojčata, jejichž příběh rozežere drogově závislost. První i druhou knihou Táborská ukázala, že má jasně svůj jazyk i styl, že dokáže suverénně rozepsat příběh, který míchá prvky červené knihovny, detektivky nebo krimi, lehkého oparu tajemství, a samozřejmě psychologického nebo rovnou existenciál-

ního dramatu. Jediné, na co čtenář mohl při četbě trochu žehrat, byla přebujelost některých motivů, pasáže, zbytnost některých digresí, prostě odytá redakce.

Zapudit, zapřít

Jenže tohle všechno je s novou prózou pryč. *Černé jazyky* mají sice docela náročnou kompozici, exotické kulisy a zalidňuje je víc než desítka stěžejních postav, v čele s dost protivným, nesympatickým hrdinou, respektive antihrdinou – ale všechno v tomhle textu do sebe přesně zapadá, všechno má v rámci autorčina živelného vyprávění postupně ozřejmovanou logiku.

Tím nesympatickým, protivným hrdinou je Bao, Tchajwanec, náměstek na jednom ministerstvu, osoba emočně vygumovaná, odpovídající své hodině, dny, měsíce a roky podle racionálního vzorce, v němž jsou druzí, a to včetně těch nejbližších, vždycky víc problém než radost. Bao je alibistický sobec, který bere svět i lidi kolem sebe hlavně užitečně a účelně; chybí mu smysl pro humor, a tím pádem i pro jakoukoli sebereflexi. Žije trpně svou roli a žije jí právě teď; v minulém se nechce vrtat (má strach) – a budoucí (dají-li bohové) nejspíš nějaká bude. Jenže pak všechny ty Baovy pečlivě opřašované hierarchie, řády a jistoty naruší nejistota. Jeho bývalé manželce, matce jeho dvou dětí, diagnostikují rakovinu. Rodina je najednou na nouhou: obávané emoce se valí horem dolem, konají se setkání, vedou se řeči, a to napříč všemi generacemi. Zatuhlý a trochu těžkopádný mechanismus jedné velké tlupy se dává do pohybu. A pohyb znamená změnu. Do hry se začínou vracet vytěšované partie a pozapomenuté scény, titulní černé jazyky začínají mluvit. A vyjde najevo, že Bao toho ze svého rodinného života postupně vyškrtal opravdu hodně: někoho zapudil, jiného navěky zapřel. A přestože se hodně snaží, vyhat se mu z toho nedaří.

První dvě třetiny knihy se příběh větví, rozbíhá doširoka, na scé-

ně se objevují další a další figury. Táborská s nimi hraje vyložené šachy: přesouvá důraz, z hlavní role dělá vedlejší, jiné naopak posouvá přímo do záře reflektorů. A pak, ve finální části, si podává jednoho po druhém, málem jako nějaká vůdčí čarodějka, aby jejich party v dějové lince finalizovala, završila. Velký příběh se rozlije do řady příběhů menších, rodinné se dělí na osobní. A pokud první část knihy charakterizovala jistě emoční odtazítost, mlčení a chlad, pak v části závěrečné se všechno děje skoro v afektu, na hraně rozumu a nerozumu, bdění a snění.

Z některých obrazů má čtenář dojem vyložené fyzický. Třeba ze scény s Baovou umírající exmanželkou, která vítá do života svou čerstvě narozenou vnoučku, aby sama mohla v příští většině odejít. Nebo prudkou reakci Baova synovce po návratu z vězení: nejdřív svého otce vzteky málem umlátí k smrti, aby se s ním nakonec smířil v mlčenlivé pokoře a víře v nadosobní sílu.

Dita Táborská zvládla skvěle nejen příběh a jeho obsazení, ale i tchajwanské kulisy, výkres východní mentality, která bere víc společenství než individualitu, staví tradiční, nábožensky vyztužený rámec kolektivního fungování nad bezprostředně žitou osobní zkušeností. Jenže na rubu téhle myšlenkové školy, trochu přísné, někdy až sadistické, je zamlčovaná emoce, sešněrovaný citový život, permanentně odsouvaný do nicoty nároky na maximální pracovní výkon. Není divu, že tenhle napnelismus mezi poezií a prózou, pravdou a básní končí často tragicky. Buď rovnou dobrovolným odchodem ze života, anebo tichými slovy zoufalství a úzkosti, šeptanými ústy, v nichž se skrývá černý jazyk...

Dita Táborská:
Černé jazyky
Host, Brno 2021, 279 stran

Autor je literární a výtvarný kritik